

รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือ
ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน
สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

The Learning Management Model Using a Corporative Network
for Sustainable Educational Quality Development of Schools
under Bangkok Metropolitan Administration

¹อิรวดี ไกลภัย (Tirawat Klaipai)

²สิทธิพร ประวัตรุ่งเรือง (Sittiporn Prawatrungruang)

³ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ (Khwanying Sriprasertpap)

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

(Educational Administration, North Bangkok University)

Email: neungti1@gmail.com

Received November 13, 2021; **Revised** February 11, 2022; **Accepted** February 15, 2022

Abstract

This research aimed 1) To develop the learning management model and 2) To try and evaluate the learning management model using the cooperation network to improve the quality of sustainable education management. For schools under Bangkok Is quantitative research coupled with qualitative research qualitative has 5 important information providers, including experts. Semi-structured interview quantitative Including 101 schools and teachers and teachers, analyzing data by finding an average standard deviation and content analysis the results showed that 1) The form of learning management using a network of cooperation in the development of sustainable education management for schools under Bangkok, consisting of (1) Learning management, including learning activities by seizing learners as important production and use of various media, innovative learning resources measurement and evaluation with a variety of methods and the preparation of learning management plans (2) The cooperation network is aware of the necessity. Stage creating an agreement management steps to expand the network of cooperation good connaissance and monitoring and evaluation stages (3) Development of sustainable education

management, including policy formulation academic leadership of executives and teachers and continuous monitoring and evaluation. 2) The results of the trial and evaluating the format overall, there is a lot of benefits and possibilities.

Keywords: Learning Management Model, Corporative Network, Sustainable Educational Quality Development

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ และ 2) เพื่อทดลองใช้และประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเชิงคุณภาพมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เลือกแบบเจาะจง สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 101 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย (1) การจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การผลิตและการใช้สื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การวัดและการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (2) เครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ ขั้นตระหนักถึงความจำเป็น ขั้นสร้างข้อตกลง ขั้นบริหารจัดการ ขั้นการขยายเครือข่ายความร่วมมือ ขั้นรักษาสัมพันธภาพที่ดี และขั้นติดตามและประเมินผล (3) การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน ได้แก่ การกำหนดนโยบาย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู และการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และ 2) ผลการทดลองใช้และประเมินรูปแบบฯ โดยรวมมีความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้, เครือข่ายความร่วมมือ, การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน

บทนำ

การศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาประเทศ รัฐบาลจึงมีเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จมีความจำเป็นอย่างยิ่ง “ปฏิรูปการเรียนรู้” ของผู้เรียน ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ตามมาตรา 8 และมาตรา 9 ได้กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้มีเอกภาพ ด้านนโยบายและความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาศูนย์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีการระดมทรัพยากร มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข (Ministry of Education, 2019) โดยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาที่เน้นคนมีปัญญา เพราะปัญญาของคนจะช่วยให้พัฒนาชาติ โดยการศึกษาในยุคนี้ควรใช้รูปแบบการเรียนรู้เน้นการศึกษาผ่านปวงชน

เป็นการศึกษาที่เน้นวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือและรวมพลัง การเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เอง โรงเรียนต้องจัดการศึกษาอย่างมีมาตรฐาน ทักษะการคิดเพื่อสร้างความรู้ ค้นหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเลือก และตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม (Dachakupt & Yindeesuk, 2015) การพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (Phongaksorn, Sikkhabandit & Sithiamorn, 2018) เครือข่ายความร่วมมือเป็นการรวมตัวของบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงาน ร่วมทำกิจกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน มีการดำเนินการที่เป็นระบบ หลากหลายรูปแบบแนวทาง การปฏิบัติตามความต้องการจำเป็นของบุคคลหรือหน่วยงาน สอดคล้องกับ Sornpukde, Chatrupracheewin, & Chaemchoy (2016) ที่พัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล พบว่า การจัดการศึกษาที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้ อาศัยการบริหารที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนชุมชน เมืองปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักสำคัญในการสร้างเครือข่ายการทำงาน จัดการศึกษาทั้งภายในและหน่วยงานภายนอก ทำให้มีการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับเป้าหมายยิ่งขึ้น

กรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีระเบียบการปกครองตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้กำหนดนโยบาย ในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครได้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษา มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาเด็กในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ทั้งองค์ความรู้ มีคุณธรรมและมีทักษะในการดำรงชีวิต โดยมีสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทสามัญศึกษาของกรุงเทพมหานคร (Department of Education Bangkok Metropolitan Administration, 2016) จากรายงานผลการจัดการศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประจำปี 2562 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 มีผลการทดสอบ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ย 51.22 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ (ค่าเฉลี่ย 49.07) แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในปีการศึกษา 2561 ที่มีค่าเฉลี่ย 57.71, กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 33.23 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ (ค่าเฉลี่ย 32.90) แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในปีการศึกษา 2561 ที่มีค่าเฉลี่ย 37.43, กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 36.33 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ (ค่าเฉลี่ย 35.55) แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในปีการศึกษา 2561 ที่มีค่าเฉลี่ย 40.17 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ย 34.90 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ (ค่าเฉลี่ย 34.42) แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในปีการศึกษา 2561 ที่มีค่าเฉลี่ย 41.11

สำหรับผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 ผลคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ด้านภาษา (Literacy) มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 59.09 เมื่อเทียบเกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพในแต่ละความสามารถมีคุณภาพอยู่ในระดับดี, ด้านคำนวณ (Numeracy) มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 42.25 เมื่อเทียบเกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพในแต่ละความสามารถ มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้, ด้านเหตุผล (Reasoning Abilities) มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 52.93 เมื่อเทียบเกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพในแต่ละความสามารถ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี รวมความสามารถทั้ง 3 ด้าน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 51.42 เมื่อเทียบระดับคุณภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับพอใช้ และจากผลการประเมินความ สามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading test: RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปี

การศึกษา 2562 มีผลคะแนนการประเมินการอ่านออกเสียง เฉลี่ยร้อยละ 81.88, การอ่านรู้เรื่อง เฉลี่ยร้อยละ 85.61 รวม 2 สมรรถนะคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.48 ร้อยละ เมื่อเทียบเกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ รวม 2 สมรรถนะ อยู่ในระดับดีมาก อย่างไรก็ตาม รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหาร และการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มีประเด็นพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารและการจัดการของ สถานศึกษาที่ครอบคลุมด้านวิชาการ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านข้อมูลสารสนเทศ และด้าน สภาพแวดล้อม โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจด้านคุณภาพ การศึกษา พบว่า การใช้เครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เกิดความ เข้มแข็ง ยังขาดการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา ขาดระบบการติดตามผลการพัฒนาของผู้เรียนทำให้ ไม่มีความต่อเนื่อง ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ (Department of Education Bangkok Metropolitan Administration, 2020)

จากความสำคัญของเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และผลการจัดการศึกษาของ กรุงเทพมหานคร ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ โดยใช้ เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลที่ ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือ สำหรับ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมถึงบุคคลทั่วไปในสังคมที่ต้องการเข้ามามีบทบาทเป็นเครือข่ายความร่วมมือใน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการ การศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อทดลองใช้และประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการ จัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน โดยนำเสนอองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 เครือข่ายความร่วมมือ และ องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน

ขอบเขตด้านประชากร เชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถและ/หรือ มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง กับการบริหารจัดการการเรียนรู้/เครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 5 คน เชิงปริมาณ กลุ่ม ตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน และครู จำนวน 95 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 101 คน ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแยกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียน มากกว่า 800 คน ขึ้นไป) จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียน 1-400 คน) จำนวน 1 โรงเรียน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขอบเขตด้านพื้นที่ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 โรงเรียน ที่ทดลองใช้รูปแบบฯ ได้แก่ โรงเรียนวัดหนองจอก (ภักดีนรเศรษฐ์) สำนักงานเขตหนองจอก และโรงเรียนวัดติ้วตอ สำนักงานเขตบางกอกใหญ่

ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 2 ขั้นตอน โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและยืนยันร่างรูปแบบฯ และการแจกแบบสอบถาม เพื่อประเมินรูปแบบด้านความเป็นประโยชน์และด้านความเป็นไปได้ หลังการทดลองใช้รูปแบบฯ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2563 จนถึง เดือนกันยายน พ.ศ. 2564 เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 11 เดือน

ทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ จากเอกสาร วารสาร รายงานวิจัย จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมาสังเคราะห์แล้วกำหนดเป็นองค์ประกอบที่จะใช้ในการวิจัย ดังนี้

การจัดการเรียนรู้

มีนักการศึกษาและสถาบันต่าง ๆ ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ไว้มากมาย ผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ดังนี้ DuBrin (2019) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ครูควรสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการใช้ข้อมูลเป็นฐานในการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน และ Bureau of Academic Affairs and Education Standards, Ministry of Education (2010) ได้สรุปแนวคิดไว้ว่า ควรจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลาย ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่นเดียวกับ Saavedra & Opfer (2012) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต้องเป็นการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน ครูผู้สอนต้องตั้งหัวข้อที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานที่สำคัญที่สะท้อนถึงตัวผู้เรียนและครู การพัฒนาทักษะความคิดการทำงานเป็นทีมสามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ และ Nilkaewbowonvit (2016) ได้สรุปขอบข่ายภารกิจงานด้านวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาการวัดและประเมินผลการ ศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาระบบการนิเทศติดตาม การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา

จากการศึกษาวรรณกรรม สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ มีดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การผลิตและการใช้สื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) การวัดและการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และ 4) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

เครือข่ายความร่วมมือ

เครือข่ายความร่วมมือ เป็นกระบวนการทำงานในลักษณะสร้างความร่วมมือ ประสานงานกันในแนวราบระหว่างบุคคล ได้มีนักการศึกษาและผลงานวิจัย ได้สรุปเกี่ยวกับการใช้เครือข่ายความร่วมมือไว้มากมาย ผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ดังนี้ Starkey (1997) เสนอแนวทางในการใช้เครือข่ายความร่วมมือ มีขั้นตอนดังนี้ เชิญองค์กรและผู้มีส่วนได้เสียมาร่วมประชุม การกำหนดวัตถุประสงค์ สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายกับเครือข่าย การติดตามผลและประเมินผลเป็นประจำสม่ำเสมอและถี่ถ้วน เช่นเดียวกับ Thepkraiwin (2011) ได้ทำการพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า กระบวนการสร้างเครือข่าย

6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ขั้นประสานหน่วยงานองค์กรเครือข่าย ขั้นสร้างพันธมิตรสัญญาาร่วมกัน ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง สำหรับ Suwannako, Aekakul & Soinom (2015) ได้กล่าวว่า ส่วนประกอบสำคัญของเครือข่ายความร่วมมือประกอบด้วย สมาชิกเครือข่าย บทบาทหน้าที่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน เช่นเดียวกับ Nilkaewbowonvit (2016) ได้สังเคราะห์กระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ขั้นประสานหน่วยงานองค์กรเครือข่าย ขั้นสร้างพันธมิตรสัญญาาร่วมกัน ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาวรรณกรรม สรุปได้ว่าเครือข่ายความร่วมมือ มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการใช้เครือข่ายความร่วมมือ 2) ขั้นสร้างข้อตกลงของเครือข่ายความร่วมมือ 3) ขั้นบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือ 4) ขั้นการขยายเครือข่ายความร่วมมือ 5) ขั้นรักษาสัมพันธภาพที่ดีของเครือข่ายความร่วมมือ และ 6) ขั้นติดตามและประเมินผลการใช้เครือข่ายความร่วมมือ

การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน

นักการศึกษา ได้สรุปเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนไว้หลายท่าน ผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ดังนี้ Harakunarak (2009) กล่าวว่า ภารกิจสำคัญในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย การจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารการศึกษา การวัดและประเมินผล การศึกษา ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระอันเป็นองค์ความรู้เฉพาะด้านที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ ทักษะในการคิดอย่างเป็นระบบและตระหนักถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์หรือค่านิยมที่เหมาะสม เช่นเดียวกับ Ngourungsi (2016) ที่กล่าวว่า กลวิธีในการจัดการให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคนให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จะต้องพัฒนาผู้บริหาร ครูและผู้เรียนให้มีสมรรถนะ (Competencies) มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการปรากฏการณ์และการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อความเข้าใจและคิดหาแนวทางสร้างกิจกรรมหรือบทเรียนในการแก้ไขปรับปรุงให้คุณภาพชีวิตของตนเอง และชุมชนและสังคมดีขึ้น

จากการศึกษาวรรณกรรม สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 1) การกำหนดนโยบาย 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู และ 3) การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจะใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยจะดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร การดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ร่างรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เอกสารต่าง ๆ ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี รายงาน วารสาร งานวิจัย และข้อมูลสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการการเรียนรู้ และการใช้เครือข่ายความร่วมมือ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่า ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่ 1 การจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การผลิตและการใช้สื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) การวัดและการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และ 4) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ประเด็นที่ 2 เครือข่ายความร่วมมือ มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนถึงถึงความจำเป็นในการใช้เครือข่ายความร่วมมือ 2) ขั้นตอนข้อตกลงของเครือข่ายความร่วมมือ 3) ขั้นตอนบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือ 4) ขั้นตอนการขยายเครือข่ายความร่วมมือ 5) ขั้นรักษาสัมพันธภาพที่ดีของเครือข่ายความร่วมมือ และ 6) ขั้นตอนติดตามและประเมินผล การใช้เครือข่ายความร่วมมือ

ประเด็นที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู และ 3) การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้จากข้างต้นมากร่างรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2 การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ในส่วนนี้ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบรูปแบบ โดยนำร่างรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบด้านความเหมาะสม ความถูกต้อง ครอบคลุม และยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถและ/หรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการเรียนรู้/เครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 5 คน โดยกำหนดคุณสมบัติและคุณสมบัติ ได้แก่ การศึกษาระดับปริญญาเอก มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร สถานศึกษา หรือเป็นข้าราชการบำนาญ และมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการจัดการเรียนรู้/เครือข่ายความร่วมมือมาไม่น้อยกว่า 10 ปี ซึ่งใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) จำนวน 5 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยได้ขออนุญาตฉบับที่ทุกคำพูด และมีการบันทึกเสียงตลอดการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อหาลักษณะร่วม (Common Character) ข้อสรุปร่วม (Common Conclusion) และตรวจสอบยืนยันด้านความเหมาะสม ความถูกต้อง ครอบคลุม เพื่อนำไปเป็นแนวทางใน

การปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 2 ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

เป็นขั้นตอนที่ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สร้างขึ้นว่าส่งผลต่อการปฏิบัติได้จริงหรือไม่ โดยนำไปทดลองใช้ปฏิบัติจริงกับสถานศึกษา 2 แห่ง และประเมินเพื่อตรวจสอบความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ ในการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นเวลา 3 เดือน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน และครู จำนวน 95 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 101 คน ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแยกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียน มากกว่า 800 คน ขึ้นไป) จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียน 1-400 คน) จำนวน 1 โรงเรียน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจรายการสอบถามความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ในการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยประสานผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเข้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ด้วยวิธีการทดลองใช้รูปแบบฯ และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ณ โรงเรียนวัดหนองจอก (ภักดีนรเศรษฐ์) สำนักงานเขตหนองจอก 2) โรงเรียนวัดตติยวต สำนักงานเขตบางกอกใหญ่

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 ผลการสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้/เครือข่ายความร่วมมือ ที่มีต่อร่างรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ประเด็นสัมภาษณ์	ข้อสรุปความคิดเห็น
1. ทานคิดวาระรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ควรมีกี่ประเด็น ประกอบด้วยประเด็นใดบ้าง	ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน ดังนี้ 1. ประเด็นที่ควรนำมาร่างรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน 3 ประเด็น ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1) ประเด็นการจัดการเรียนรู้ 2) ประเด็นเครือข่ายความร่วมมือ และ 3) ประเด็นการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน
2. องค์ประกอบในประเด็นการจัดการเรียนรู้ ควรปรับลดหรือยุบรวมด้านใด มีความเหมาะสม ถูกต้องครอบคลุมมากน้อยเพียงใด	2. องค์ประกอบของประเด็นการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ในแต่ละประเด็นย่อยมีเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ถูกต้องครอบคลุม ที่จะช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือ ที่จะส่งผลไปยังนักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาได้อย่างเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การผลิตและการใช้สื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) การวัดและการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และ 4) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
3. องค์ประกอบในประเด็นเครือข่ายความร่วมมือ ควรมีกี่ประเด็น มีความเหมาะสม ถูกต้องครอบคลุมมากน้อยเพียงใด และควรปรับลดหรือยุบรวมด้านใด	3. องค์ประกอบของประเด็นเครือข่ายความร่วมมือ โดยสรุปผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าในเครือข่ายความร่วมมือ มี 6 ขั้นตอน มีเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ถูกต้องครอบคลุม ซึ่งให้แก้ไขข้อความในแต่ละประเด็นเพื่อให้กระชับและเข้าใจได้ง่ายขึ้น ดังนี้ 1) ขั้นตอนหลักถึงความจำเป็น 2) ขั้นตอนสร้างข้อตกลง 3) ขั้นตอนบริหารจัดการ 4) ขั้นตอนขยายเครือข่ายความร่วมมือ 5) ขั้นรักษาสัมพันธภาพที่ดี และ 6) ขั้นตอนติดตามและประเมินผล
4. องค์ประกอบในประเด็นการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน ควรมีกี่ประเด็น มีความเหมาะสม ถูกต้องครอบคลุมมากน้อยเพียงใด และควรปรับลดหรือยุบรวมด้านใด	4. องค์ประกอบของประเด็นการจัดการเรียนรู้ของครูสอน โดยสรุปผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าในแต่ละองค์ประกอบย่อย ๆ มีเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ถูกต้องครอบคลุม ซึ่งประกอบด้วย 3 ประเด็นย่อย ดังนี้ 1) การกำหนดนโยบาย 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู และ 3) การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
5. ข้อเสนอแนะ	5. จากร่างรูปแบบฯ ที่นำเสนอควรปรับลดและยุบรวมในบางประเด็นและเพิ่มความเชื่อมโยงของผลที่จะเกิดขึ้นจากการนำรูปแบบไปใช้ จะทำให้รูปแบบมีความชัดเจน และสื่อความหมายได้ดียิ่งขึ้น

จากตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความเหมาะสมและความถูกต้องครอบคลุม จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง พบว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า ควรประกอบด้วย 3 ประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1. ประเด็นการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การผลิตและการใช้สื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) การวัดและการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และ 4) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2. ประเด็นเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งมี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนหลักถึงความจำเป็น 2) ขั้นตอนสร้างข้อตกลง 3) ขั้นตอนบริหารจัดการ 4) ขั้นตอน

การขยายเครือข่ายความร่วมมือ 5) ชั้นรักษาสัมพันธภาพที่ดี และ 6) ชั้นติดตามและประเมินผล และ 3. ประเด็นการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู และ 3) การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ในแต่ละประเด็นมีเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ถูกต้องครอบคลุม ที่จะช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือ ที่จะส่งผลไปยังนักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาได้อย่างเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สำหรับข้อเสนอแนะควรปรับลดและบูรรวมในบางประเด็นและเพิ่มความเชื่อมโยงของผลที่จะเกิดขึ้นจากการนำรูปแบบไปใช้จะทำให้รูปแบบมีความชัดเจนและสื่อความหมายได้ดียิ่งขึ้น

2. ผลการทดลองใช้และประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญและทำการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 แห่ง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ ของรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.49, \sigma = .587$) มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.48, \sigma = .594$)

ผลการประเมิน องค์ประกอบที่ 1 การจัดการเรียนรู้ โดยรวมมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.49, \sigma = .582$) ประเด็นที่มีความเป็นประโยชน์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\mu=4.50, \sigma = .573$) ประเด็นที่มีความเป็นประโยชน์ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.49, \sigma = .601$) มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.49, \sigma = .591$) ประเด็นที่มีความเป็นไปได้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\mu=4.49, \sigma = .604$) ประเด็นที่มีความเป็นไปได้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.48, \sigma = .593$)

องค์ประกอบที่ 2 เครือข่ายความร่วมมือ โดยรวมมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.49, \sigma = .593$) ประเด็นที่มีความเป็นประโยชน์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ชั้นสร้างข้อตกลง ($\mu=4.50, \sigma = .579$) ประเด็นที่มีความเป็นประโยชน์ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ชั้นบริหารจัดการ ($\mu=4.48, \sigma = .590$) มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.48, \sigma = .605$) ประเด็นที่มีความเป็นไปได้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ชั้นตระหนักถึงความจำเป็น ($\mu=4.50, \sigma = .621$) ประเด็นที่มีความเป็นไปได้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ชั้นบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือ ($\mu=4.46, \sigma = .604$)

และองค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน โดยรวมมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.49, \sigma = .587$) ประเด็นที่มีความเป็นประโยชน์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.50, \sigma = .591$) ประเด็นที่มีความเป็นประโยชน์ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การกำหนดนโยบาย ($\mu=4.49, \sigma = .581$) มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.48, \sigma = .586$) ประเด็นที่มีความเป็นไปได้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การกำหนดนโยบาย ($\mu=4.49, \sigma = .592$) ประเด็นที่มีความเป็นไปได้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู ($\mu=4.48, \sigma = .592$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญสามารถอภิปรายดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การจัดการเรียนรู้ การดำเนินงานในสถานศึกษา เพื่อให้ครูผู้สอนปฏิบัติตามที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การผลิตและการใช้สื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) การวัดและการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และ 4) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เห็นตรงกับ Saavedra & Opfer (2012) ที่พบว่าการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ต้องเป็นการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน ครูผู้สอนต้องตั้งหัวข้อที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานที่สำคัญที่สะท้อนถึงตัวผู้เรียนและครู การพัฒนาทักษะความคิด การทำงานเป็นทีมสามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ และเห็นตรงกับ Nilkaewbowonvit (2016) ที่พบว่า ขอบข่ายภารกิจงานด้านวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาการวัดและประเมินผล การศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาระบบการนิเทศติดตาม การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 เครือข่ายความร่วมมือ เป็นกระบวนการทำงานในลักษณะการใช้ความร่วมมือ ประสานงานกันระหว่างบุคคล กลุ่มองค์กรหรือหลายองค์กร ที่เป็นข่ายใยที่มีความสัมพันธ์ มีความเป็นอิสระต่อกันและมีตัวตนที่แท้จริง ภายใต้วัตถุประสงค์และข้อตกลงร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็น 2) ขั้นสร้างข้อตกลง 3) ขั้นบริหารจัดการ 4) ขั้นการขยายเครือข่ายความร่วมมือ 5) ขั้นรักษาสัมพันธภาพที่ดี และ 6) ขั้นติดตามและประเมินผล เห็นตรงกับ Starkey (1997) ที่กล่าวว่า แนวทางในการใช้เครือข่ายความร่วมมือ มีขั้นตอนดังนี้ เชิญองค์กรและผู้มีส่วนได้เสียมาร่วมประชุม การกำหนดวัตถุประสงค์ สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายกับเครือข่าย การติดตามผลและประเมินผลเป็นประจำสม่ำเสมอและถี่ถ้วน เห็นตรงกับ Thepkraiwin (2011) ที่พบว่ารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขั้นประสานหน่วยงานองค์กรเครือข่าย 3) ขั้นสร้างพันธสัญญาาร่วมกัน 4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และ 6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และเห็นตรงกับ Nilkaewbowonvit (2016) ที่พบว่า รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขั้นสร้างพันธสัญญาาร่วมกัน 4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ 6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน เป็นกลวิธีในการจัดการให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายของการพัฒนามนุษย์ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 1) การกำหนดนโยบาย 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู และ 3) การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เห็นตรงกับ Harakunarak (2009) ที่กล่าวว่า ภารกิจสำคัญในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย การจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระอันเป็นองค์ความรู้เฉพาะด้านที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ ทักษะในการคิดอย่างเป็นระบบและตระหนักถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์หรือค่านิยมที่เหมาะสม และเห็นตรงกับ Ngourungsi (2016) ที่กล่าวว่า กลวิธีใน

การจัดการให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคนให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จะต้องพัฒนาผู้บริหาร ครูและ ผู้เรียนให้มีสมรรถนะ (Competencies) มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการปรากฏการณ์และการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อความ เข้าใจและคิดหาแนวทางสร้างกิจกรรมหรือบทเรียนในการแก้ไขปรับปรุงให้คุณภาพชีวิตของตนเองและชุมชนและ สังคมดีขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการทดลองใช้และประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์ประกอบ ของรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 องค์ประกอบ มีความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้นั้นมากในการ นำไปใช้ดำเนินงานในสถานศึกษา เพื่อให้ครูผู้สอนปฏิบัติตามที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการทำงาน ในลักษณะการใช้เครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาจนเกิดการพัฒนาที่ ยั่งยืน เห็นตรงกับ Suwannako, Aekakul & Soinom (2015) ที่ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า การประเมินความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก และ ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และเห็นตรงกับ Bunpong, Rupan & Chanawat (2017) ที่ทำวิจัยเรื่อง การนำเสนอ รูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า รูปแบบฯ มีความเป็น ประโยชน์และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก

สรุปผล

ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการ การศึกษาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 3 ประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1. ประเด็นการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การผลิตและการใช้สื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) การวัดและการ ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และ 4) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้, 2. ประเด็นเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งมี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็น 2) ขั้นสร้างข้อตกลง 3) ขั้นบริหารจัดการ 4) ขั้นการขยายเครือข่าย ความร่วมมือ 5) ขั้นรักษาสัมพันธภาพที่ดี และ 6) ขั้นติดตามและประเมินผล และ 3. ประเด็นการพัฒนาคุณภาพการ จัดการศึกษาที่ยั่งยืน ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู และ 3) การติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ในแต่ละประเด็นมีเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ถูกต้องครอบคลุมที่จะช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือ ที่จะส่งผลไปยังนักเรียนได้ เรียนรู้และพัฒนาได้อย่างเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ผลการทดลองใช้และประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ ของรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการ จัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้ทดลองนำไปใช้นั้น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

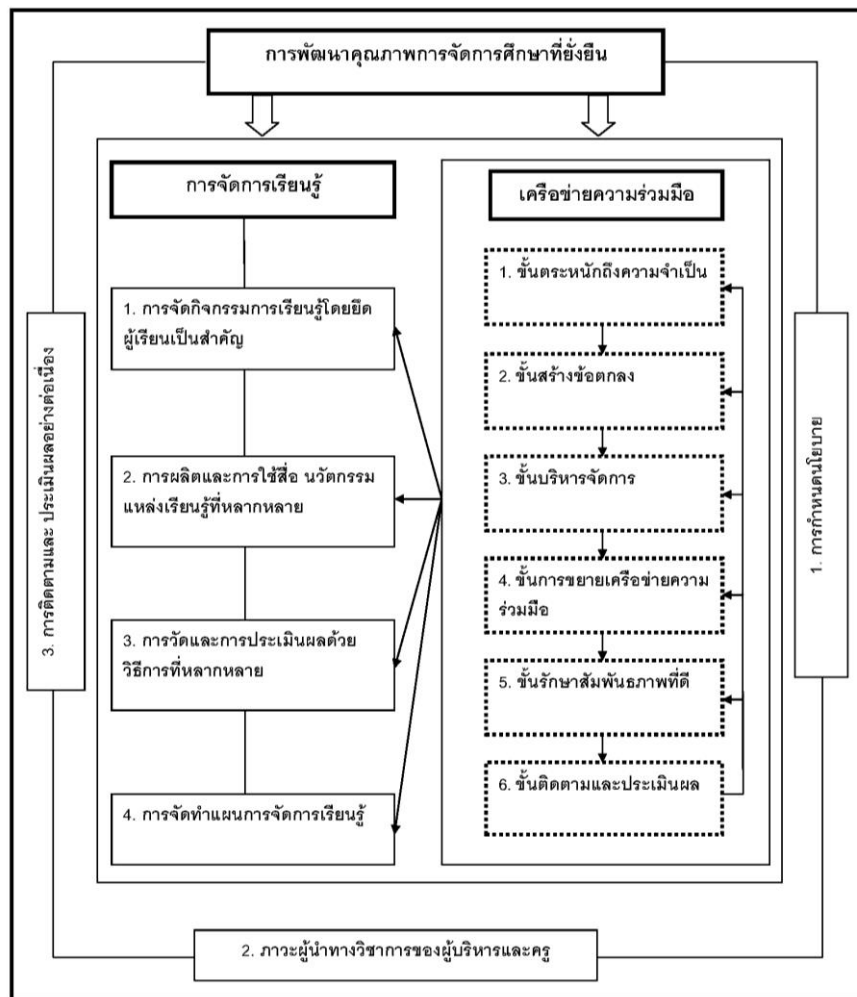
1. สามารถนำข้อมูลจากผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในยุค New normal ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน ได้แก่ การกำหนดนโยบาย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู และการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานหรือองค์กรต่างสังกัดเพื่อความหลากหลายในการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดอื่น หรือจังหวัดใหญ่ๆ
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือให้เกิดความยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 เครือข่ายความร่วมมือ และองค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน โดยมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การจัดการเรียนรู้ การดำเนินงานในสถานศึกษา เพื่อให้ครูผู้สอนปฏิบัติตามที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การผลิตและการใช้สื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) การวัดและการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และ 4) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 เครือข่ายความร่วมมือ เป็นกระบวนการทำงานในลักษณะการใช้ความร่วมมือ ประสานงานกันระหว่างบุคคล กลุ่มองค์กรหรือหลายองค์กร ที่เป็นข่ายใยที่มีความสัมพันธ์ มีความเป็นอิสระต่อกันและมีตัวตนที่แท้จริง ภายใต้วัตถุประสงค์และข้อตกลงร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็น 2) ขั้นสร้างข้อตกลง 3) ขั้นบริหารจัดการ 4) ขั้นการขยายเครือข่ายความร่วมมือ 5) ขั้นรักษาสัมพันธภาพที่ดี และ 6) ขั้นติดตามและประเมินผล องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน เป็นกลวิธีในการจัดการให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายของการพัฒนามนุษย์ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 1) การกำหนดนโยบาย 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู และ 3) การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน
สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

References

- Bunpong, N., Rupan, P., & Chanawat, P. (2017). A Proposed Model for School Network Management of the Primary Educational Service Area Office. *Phetchabun Rajabhat Journal*, 19(1), 14–21.
- Bureau of Academic Affairs and Education Standards, Ministry of Education. (2010). *Guidelines for Organizing Activities for Student Development According to the Core Curriculum of Basic Education, B.E. 2551 (2008) (2nd ed.)* Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand.

- Dachakupt, P., & Yindeesuk, P. (2015). *Learning Management in the 21st Century* (2nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Department of Education Bangkok Metropolitan Administration. (2016). *Bangkok Basic Education Development Plan, No. 2 (B.E. 2560–2563 (2017–2020))*. Retrieved from <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER9/DRAWER013/GENERAL/DATA0000/00000194.PDF>
- Department of Education Bangkok Metropolitan Administration. (2020). *Bangkok Educational Management Report 2019*. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand.
- DuBrin, A. J. (2019). *Leadership: Research, Findings, Practice, and Skills* (9th ed.). New York: Cengage Learning
- Harakunarak, A. (2009). *Knowledge for the People Sustainable Development Education Series: Think, Look, Predict About “Education for Sustainable Development in the Thai Context”*. Nonthaburi: Thailand Environment Institute (TEI).
- Ministry of Education. (2019). *National Education Act of B.E. 2542 (1999), and Amendments (Second National Education Act B.E. 2545 (2002), and Amendments (Third National Education Act B.E. 2553 (2010), and Amendments (Four National Education Act B.E. 2562 (2019)*. Bangkok: Ministry of Education.
- Ngourungsi, K. (2016). Education for Sustainable Development (ESD). *Journal of the Association of Researchers*, 21(2), 13–18.
- Nilkaewbowonvit, P. (2016). Model of Academic Cooperation Network Development of Primary Educational Service Area Offices under Office of the Basic Education Commission. *Journal of Education*, 27(3), 18–32.
- Phongakorn, S., Sikkhabandit, S., & Sithiamorn, P. (2018). A Quality Management Model of Basic Education Institution Management towards to International Standard. *Academic Journal of North Bangkok University*, 7(2), 198–212.
- Saavedra, A. R., & Opfer, V. D. (2012). *Nine Lessons on How to Teach 21st Century Skills and Knowledge*. Retrieved from <https://www.rand.org/blog/2012/10/nine-lessons-on-how-to-teach-21st-century-skills-and.html>
- Sornpukde, B., Chatrupracheewin, C., & Chaemchoy, S. (2016). Model of a Collaboration Network Designed for Educational Management at Municipal Schools. *Journal of Education Naresuan University*, 18(4), 99–113.
-

Starkey, P. (1997). *Networking for Development*. London: IFRTD[The International Forum for Rural Transport and Development].

Suwannako, S., Aekakul, T., & Soinom, S. (2015). Model of Academic Educational Quality Development Network for Primary School. *Srinakharinwirot Academic Journal of Education*, 16(2), 128–137.

Thepkraiwin, P. (2011). *The Development of Collaborative Network Model for Educational Quality Management in Small Sized Primary Schools*(Doctor of Philosophy). Khon Kaen University.